การสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดชัยภูมิต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

Public Welfare of the Sangha in Chaiyaphum Province on the Situation of the Epidemic of Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)

พระศรีสัจญาณมุนี
Phrasisatchayanamune
คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ
Faculty of Buddhism Chaiyaphum Buddhist Gollege
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
E-mail: Phrasisatchayanamune@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดชัยภูมิในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) 2) ศึกษาแนวทางส่งเสริมการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดชัยภูมิต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และ3) ศึกษาการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดชัยภูมิต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี ระหว่างวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีเครื่องมือวิจัย คือ จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยมีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 และทำการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก และกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน ที่มาจากการเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์แบบเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดชัยภูมิในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) 3 ลำดับแรก ได้แก่ คณะสงฆ์มีส่วนร่วมในการรับบริจาคสิ่งของเพื่อช่วยเหลือผู้ติดเชื้อโควิด-19 ($\overline{X}$ = 4.79) ประชาชนได้รับความรู้จากคณะสงฆ์ในการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ($\overline{X}$ = 4.43) ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารจากคณะสงฆ์เกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ($\overline{X}$ = 4.33)

2. แนวทางส่งเสริมการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดชัยภูมิต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มี 4 ด้าน คือ

ได้รับบทความ: 7 เมษายน 2566; **แก้ไขบทความ:** 20 เมษายน 2566; **ตอบรับตีพิมพ์:** 24 เมษายน 2566
Received: April 7, 2023; **Revised**: April 20, 2023; **Accepted**: April 24, 2023

ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของผู้อื่นเพื่อสาธารณประโยชน์ ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลสถานที่อันเป็นสาธารณสมบัติ ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนทั่วไป

3. การนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดชัยภูมิต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) นั้น คณะสงฆ์เป็นศูนย์รวมแห่งความศรัทธาของประชาชนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งสามารถนำหลักพุทธธรรมมาปรับใช้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม

คำสำคัญ: การสาธารณสงเคราะห์, คณะสงฆ์, โรคโควิด-19

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study public welfare of the Sangha in Chaiyaphum Province on the situation of the Epidemic of Coronavirus Disease 2019 (COVID-19), 2) to study the ways to promote the public welfare of the Sangha in Chaiyaphum Province on the situation of the Epidemic of Coronavirus Disease 2019 (COVID-19), and 3) to study the application of Buddhist principles in the public welfare of the Sangha in Chaiyaphum Province on the situation of the Epidemic of Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) is a combined method research between quantitative and qualitative research. There are research tools from questionnaires and interviews. There was a sample group of 400 people at a level of error of 0.05 and random sampling was convenient and the target group of 30 people from a specific selection. Data were analyzed using statistics, percentage, mean, and standard deviation and content analysis.

The Research results found that:

1. The level of public welfare of the Sangha in Chaiyaphum Province on the situation of the Epidemic of Coronavirus Disease 2019 (COVID-19), the first 3 ranks were the monks participated in accepting donations to help the people infected with COVID-19 ($\overline{X}$ = 4.79). People received knowledge from the monks on how to prevent the spread of infectious disease COVID-19 ($\overline{X}$ = 4.43). People received information from the monks about spread of the COVID-19 infectious disease ($\overline{X}$ = 4.33).

2. Guidelines for promoting public welfare of the Sangha in Chaiyaphum Province on the situation of the Epidemic of Coronavirus Disease 2019 (COVID-19), there are 4 aspects: organizing activities to help supporting the business of others, supporting the public benefit helping to support public places, helping to help the general public.

3. Applying Buddhist principles in public welfare of the Sangha in Chaiyaphum Province on the situation of the Epidemic of Coronavirus Disease 2019 (COVID-19), the monks are the center of faith of the people during the situation. The epidemic of Coronavirus Disease 2019 (COVID- 19) , which can apply Buddhist principles to benefit both themselves and others family and society.

Keywords: Public Welfare, The Sangha, COVID-19

1. บทนำ

วิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ที่ปรากฏในครั้งนี้ซึ่งเป็นปัญหาระดับโลกและนานาประเทศ รวมทั้งประเทศไทย ซึ่งถือได้ว่า เป็นยุคที่เกิดโรคระบาดหนักที่สุดในรอบหลายสิบปี เป็นการระบาดทั่วโลกของโรคเป็นที่รู้จักในโรคไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โควิด-19 ซึ่งเป็นไวรัสที่มีการแพร่เชื้อ โดยผ่านการติดเชื้อจากการสัมผัสผู้ติดเชื้อ อาการที่พบ ได้แก่ มีอาการเป็นไข้ อาการไอ บางรายหายใจลำบาก อาจมีภาวะแทรกซ้อนอื่นร่วมด้วยและมีกลุ่มอาการหายใจลำบากเฉียบพลัน การรักษาจะพยายามมุ่งเป้าไปที่การจัดการกับอาการและรักษาแบบประคับประคอง โดยยังไม่มีวัคซีนที่ได้รับอนุญาตหรือยาต้านไวรัสจำเพาะ แต่กำลังมีการวิจัยอยู่ขณะนี้ มาตรการป้องกันที่มีการแนะนำ คือ การอยู่ห่างจากบุคคลอื่น (โดยเฉพาะกับบุคคลที่ป่วย) การล้างมือบ่อย ๆ ติดตามอาการ และมีการกักตัวเป็นเวลาประมาณ 14 วัน เมื่อสงสัยว่าตนอาจติดเชื้อ (วิกิพีเดีย, 2564) จากสถิติการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในประเทศไทย ณ วันที่ 13 กันยายน 2564 รวม 12,583 ราย จำแนกเป็นผู้ป่วยจากระบบเฝ้าระวังฯ 11,232 ราย ผู้ป่วยจากการค้นหาเชิงรุก 1,177 รายผู้ป่วยภายในเรือนจำ/ที่ต้องขัง 163 ราย ผู้ป่วยมาจากต่างประเทศ 11 ราย ผู้ป่วยสะสม 1,365,893 ราย (ตั้งแต่ 1 เมษายน) หายป่วยกลับบ้าน 16,304 ราย หายป่วยสะสม 1,220,732 ราย (ตั้งแต่ 1 เมษายน) ผู้ป่วยกำลังรักษา 132,113 ราย เสียชีวิต 132 ราย. (ไทยรู้สู้โควิด, 2564)

จากสภาวการณ์ดังกล่าว ทำให้เห็นได้ว่า ปัญหาโรคระบาดได้เกิดขึ้นแก่มวลมนุษยชาติ และเป็นปัญหาที่ทุกหน่วยงานภาครัฐ เอกชน องค์กรต่าง รวมทั้งคณะสงฆ์ในการแสดงบทบาทช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อร่วมกันป้องกันและระงับการแพร่เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากยอดผู้ติดเชื้อรายใหม่สูงสุดตั้งแต่เริ่ม

การระบาดของโรคโควิด-19 คือ จำนวน 23,418 ราย ในวันที่ 13 สิงหาคม 2564 ยอดผู้เสียชีวิตสูงสุดอยู่ที่ 312 ราย ในวันที่ 18 สิงหาคม 2564 ซึ่งในช่วงนั้นมีผู้ป่วยอาการหนัก 5,458 ราย จำเป็นต้องใช้ท่อช่วยหายใจ 1,155 ราย (คิดเป็นร้อยละ 21.16 ของผู้ป่วยอาการหนัก) เมื่อมีผู้ติดเชื้อเป็นจำนวน มากจนเกินกว่าที่ระบบจะรองรับไหว จึงได้มีการนำมาตรการ Home isolation (HI) และ Community isolation (CI) มาใช้เพื่อให้การบริหารจัดการเตียงมีประสิทธิภาพสูงสุด (กรมควบคุมโรค, ออนไลน์) ซึ่งนโยบายภาครัฐ ได้มีการนำผู้ป่วยกลับมารักษาที่ถิ่นกำเนิดหรือภูมิลำเนา อันเนื่องมาจากวิกฤติทางด้านการพยาบาลที่มีการแพร่ระบาดเชื้อได้อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้สถานที่หรือโรงพยาบาล ไม่เพียงพอที่จะมีการรับผู้ป่วย โดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผู้ป่วยที่ติดเชื้อแล้ว จำเป็นจะต้องได้รับการช่วยเหลือและรักษาอย่างทันท่วงที จึงจะสามารถรักษาชีวิตของผู้ป่วยได้ กลุ่มบุคคลดังกล่าวนี้ ไม่สามารถเข้าสู่ชุมชนได้ เนื่องจากมาตรการการเฝ้าระวังและการควบคุมจากหน่วยงานภาครัฐเช่นเดียวกัน ที่พึ่งที่สำคัญทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ อันได้แก่ ศาสนสถานหรือวัด ซึ่งนับได้ว่า เป็นสถานที่ที่รองรับผู้ป่วยหรือให้การช่วยเหลือผู้ป่วยที่ยังรอการรักษาหรือแม้กระทั่ง เป็นสถานที่ฌาปนกิจศพ ผู้ที่เสียชีวิตจากโรคโควิด-19 ด้วยเช่นกัน จึงนับได้ว่า พุทธศาสนา เป็นที่พักพิงยามที่ประชาชนเกิดความเดือดร้อนและต้องการที่พึ่ง

พื้นที่จังหวัดชัยภูมิเป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่ภาครัฐ มีนโยบายในการป้องกันและควบคุมผู้ติดเชื้อและผู้ที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบูรณาการร่วมกันของทุกภาคส่วน รวมทั้งการร่วมมือจากคณะสงฆ์จังหวัดชัยภูมิ เพื่อช่วยเหลือประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง การสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดชัยภูมิต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนไทยกับพุทธศาสนาที่ต้องดำเนินควบคู่กันไป โดยเฉพาะความผูกพันที่แน่นแฟ้นระหว่างพุทธศาสนากับวิถีชีวิตคนไทย และเป็นข้อมูลให้ผู้ที่สนใจได้ศึกษาเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดชัยภูมิในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)
2. เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดชัยภูมิต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)
3. เพื่อศึกษาการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดชัยภูมิต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods) ระหว่างวิจัยเชิงปริมาณและวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มเป้าหมาย

1) ประชากร ได้แก่ ประชาชนซึ่งเป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือน และมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์เป็นผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 383,882 คน จาก 383,882 ครัวเรือน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนซึ่งเป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือน และมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ เป็นผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 400 คน ที่มาจากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 และจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling)

3) กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน ที่มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบด้วย (1) พระสงฆ์/เจ้าอาวาส/เจ้าคณะตำบล/เจ้าคณะอำเภอ รวม 10 คน (2) ผู้นำท้องถิ่นหรือตัวแทน/ผู้นำชุมชนหรือตัวแทน รวม 10 คน และ (3) เจ้าหน้าที่ด้านสาธารณสุข/อาสาสมัครสาธารณสุข รวม 10 คน

3.2 เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ (Interview) ประกอบด้วย 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้การสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 แนวทางการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดชัยภูมิต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และตอนที่ 3 การนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดชัยภูมิต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended) และ 2) แบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วย ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจ ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดชัยภูมิต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended) ตลอดจน ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาหาคุณภาพภาพของเครื่องมือ ได้แก่ นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญและการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ

เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบข้อมูลเอกสารต่าง ๆ (Document Research) เช่น หนังสือ เอกสารวิชาการ งานวิจัย เป็นต้น

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญและการรวบข้อมูลเอกสารต่าง ๆ มาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์และได้จากการสัมภาษณ์วิเคราะห์การสร้างสรุปแบบอุปนัย (Inductive Approach) และการตีความ (Interpretation)

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดชัยภูมิต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดชัยภูมิในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดชัยภูมิในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 10 ลำดับแรก ได้แก่ คณะสงฆ์มีส่วนร่วมในการรับบริจาคสิ่งของเพื่อช่วยเหลือผู้ติดเชื้อโควิด-19 ($\overline{X}$ = 4.79) ประชาชนได้รับความรู้จากคณะสงฆ์ในการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ($\overline{X}$ = 4.43) ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารจากคณะสงฆ์เกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ($\overline{X}$ = 4.33) คณะสงฆ์ มีการจัดหาสถานที่ช่วยเหลือผู้ติดเชื้อโควิด-19 ($\overline{X}$ = 4.20) คณะสงฆ์มีการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ($\overline{X}$ = 4.15) คณะสงฆ์มีส่วนสำคัญในการช่วยเหลือสังคมเมื่อเกิดภัยพิบัติต่าง ๆ ($\overline{X}$ = 4.20) คณะสงฆ์ให้ความช่วยเหลือด้านอาหารให้กับผู้ประสบภัยโรคติดเชื้อโควิด-19 ($\overline{X}$ = 3.99) คณะสงฆ์ได้มอบเครื่องอุปโภคบริโภคแก่ผู้ประสบภัย โรคติดเชื้อโควิด-19 ($\overline{X}$ = 3.89) คณะสงฆ์ มีการจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์ทางการแพทย์ในการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ($\overline{X}$ = 3.83)ประชาชนได้รับความรู้จากคณะสงฆ์ในการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ($\overline{X}$ = 3.80)

2. แนวทางการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดชัยภูมิต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

1) ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล

คณะสงฆ์ในจังหวัดชัยภูมิ มีการช่วยเหลือประชาชนในช่วงสถานณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทั้งในกลุ่มผู้ติดเชื้อ กลุ่มเสี่ยงและประชาชนทั่วไปที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าว โดยคณะสงฆ์หรือวัด มีส่วนช่วยในการสร้างความเข้าใจร่วมกันภายในชุมชน เป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคโควิด-19 รวมถึงการทำความเข้าใจร่วมกันทั้งการดูแลผู้ป่วย การแยกกักตัว การดำเนินการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เพื่อสร้างความร่วมมือในการช่วยเหลือหรือบรรเทาความเดือดร้อนในชุมชน โดยทางวัดได้จัดทำโครงการ “ตู้พระทำนำสุข”มีการรับบริจาคกับผู้มีกำลังศรัทธาทั้งข้าวสาร อาหารแห้ง เพื่อส่งต่อให้กับประชาชนผู้ที่มีความยากลำบากในการดำเนินชีวิตช่วงสถานณ์การแพร่ระบาดของโรคโรคโควิด-19 มีการจัดกิจกรรมฟังธรรมะ และสวดมนต์ทุกวันพระเพื่อให้จิตใจสงบสุข ลดความกังวลใจ

2) ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของผู้อื่นเพื่อสาธารณประโยชน์

คณะสงฆ์ในจังหวัดชัยภูมิ มีการช่วยเหลือประชาชนในช่วงสถานณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โดยการประสานความร่วมมือกันระหว่างองค์กรและชุมชน นอกจากนั้นวัดนับเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชน พระสงฆ์นับได้ว่าเป็นทั้งที่พึ่งทางจิตใจและเป็นที่พึ่งทางกาย ก่อให้เกิดความร่วมมือทั้งจากภาคส่วนต่าง ๆ ในการร่วมประสานความร่วมมือกัน เพื่อให้การดำเนินงานที่มีความต่อเนื่อง ชัดเจนและเกิดผลลัพธ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งประชาชนและผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโรคโควิด-19 ทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล หน่วยงานสาธารณสุข รวมทั้งหน่วยงานราชการอื่น ๆ ทั้งจังหวัด อำเภอ รวมทั้งฝ่ายท้องที่เกิดการประงานที่ดีในการดำเนินการช่วยเหลือประชาชน มีการตั้งศูนย์พักคอย และจัดเวรยามเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับกลุ่มเสี่ยงที่แยกกักตัว ซึ่งคณะสงฆ์มีส่วนร่วมในการรณรงค์เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

3) ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลสถานที่อันเป็นสาธารณสมบัติ

คณะสงฆ์ในจังหวัดชัยภูมิ มีการช่วยเหลือประชาชนในช่วงสถานณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โดยเกิดการบูรณาการร่วมระหว่างหน่วยงานซึ่งนำไปสู่กระบวนการการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเพื่อให้การช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 การดำเนินการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 มีการประสานกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ โรงพยาบาล รพ.สต. อบต.และทางอสม. ภาคส่วนราชการร่วมมือกันเป็นอย่างดีเพื่อช่วยเหลือประชาชน

4) ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนทั่วไป

คณะสงฆ์ในจังหวัดชัยภูมิ มีการช่วยเหลือประชาชนในช่วงสถานณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโรคโควิด- 19 โดยมีการจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจาก

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโรคโควิด-19 โดยที่วัดเป็นสถานที่รับบริจาคสิ่งของเพื่อใช้ในการดำรงชีวิต เช่น อาหาร น้ำดื่ม เป็นต้น จัดหาสถานที่ดูแลรักษาทั้งกลุ่มเสี่ยงและผู้ติดเชื้อโรคโควิด-19 มีการจัดหาฌาปนสถานสำหรับผู้เสียชีวิตจากเชื้อโรคโควิด-19 และคณะสงฆ์สามารถเยียวยาจิตใจทั้งประชาชนและกลุ่ม เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ รวมทั้งสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในชุมชน

3. การนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดชัยภูมิต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

1) หลักสังคหวัตถุ

การนำหลักพุทธธรรมตามหลักสังคหวัตถุ ซึ่งเป็นหลักธรรมในการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข เกิดความรักความสามัคคีกันในชุมชน ซึ่งพระสงฆ์มีบทบาทในการเป็นศูนย์รวมจิตใจให้กับประชาชน เป็นจุดรับบริจาคสิ่งของ เครื่องใช้ และเวชภัณฑ์ รวมถึงการรับบริจาคอาหาร น้ำดื่มแก่ประชาชนในชุมชนให้กับผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทั้งกลุ่มผู้ที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนาและกลุ่มเสี่ยง เพื่อใช้ในการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา พระสงฆ์มีการเทศน์ การพูด การสนทนา การรณรงค์และการสื่อสาร กับประชาชนในชุมชน เกี่ยวกับโรคไวรัสโคโรนา ซึ่งเป็นไปด้วยความถูกต้องน่าเชื่อถือ มีการนำเสนอเนื้อหาสาระเกี่ยวกับไวรัสโคโรนาที่ประชาชนสนใจและต้องการได้ยินได้ฟัง พูดโดยที่ประชาชนไม่เกิดความรู้สึกว่าพระสงฆ์พูดในสิ่งที่เป็นเท็จ พูดคำหยาบ พูดส่อเสียด หรือพูดเพ้อเจ้อ เกี่ยวกับเชื้อไวรัสโคโรนา ไม่พูดจาใส่ร้ายป้ายสี รวมทั้งสร้างความประนีประนอมในชุมชน นอกจากนั้น พระสงฆ์มีการจัดเตรียมสถานที่เพื่อรักษากลุ่มผู้ที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนา โดยตั้งโรงพยาบาลสนาม และกลุ่มเสี่ยง โดยจัดตั้งศูนย์พักคอยเพื่อแยกกักตัวจากชุมชน เสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เช่น การปฏิบัติตามมาตรการที่ทางรัฐกำหนด และพระสงฆ์มีการดำเนินงานที่สม่ำเสมอและต่อเนื่องเพื่อให้ประชาชนรอดพ้นจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนาและเพื่อให้ผู้ติดเชื้อหายจากการเจ็บป่วย ปฏิบัติต่อผู้อื่นและผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนาโดยยึดหลักความเสมอภาคและไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ทอดทิ้งประชาชนที่เดือดร้อนและประสบทุกข์เพราะการคุกคามของไวรัสโคโรนา วางตัวหรือปฏิบัติตัวอย่างเหมาะสมในฐานะเป็นที่พึ่งของประชาชน

2) หลักพรหมวิหาร

การนำหลักพุทธธรรมตามหลักพรหมวิหาร ซึ่งเป็นหลักธรรมในการอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข โดยที่พระสงฆ์จะมีความเห็นใจต่อประชาชนเมื่อทราบว่ามีประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากโรคติดเชื้อโควิด ซึ่งจะให้การช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อนไม่มีที่พึ่ง ไม่มีที่พักอาศัย ก็จะมีการรับบริจาคอาหาร น้ำดื่ม ปัจจัยอื่น ๆ เพื่อช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อน จัดหาสถานที่ให้ญาติโยมได้มีที่อยู่เพื่อแยกกักตัวจากชุมชน นอกจากนั้นพระสงฆ์จะมีการทำความเข้าใจกับชาวบ้านในการร่วมกันให้การช่วยเหลือผู้ที่

เดือดร้อนทั้งผู้ที่เป็นกลุ่มเสี่ยง ผู้ป่วยและผู้ที่ขาดแคลนยากไร้ ช่วยบรรเทาความเดือดร้อน และร่วมกันช่วยเหลือ ไม่เลือกปฏิบัติ และพระสงฆ์จะไม่รังเกียจผู้ป่วยหรือกลุ่มเสี่ยง รวมทั้งให้การช่วยเหลือทุกคนที่เดือดร้อน สร้างขวัญและกำลังใจให้กับประชาชน นำพาประชาชนเข้าวัดฟังธรรมเพื่อให้จิตใจสงบสุข

3) หลักสัปปุริสธรรม

การนำหลักพุทธธรรมตามหลักสัปปุริสธรรม ซึ่งเป็นหลักธรรมสำหรับการเป็นผู้นำนั้น ซึ่งคณะสงฆ์เมื่อทราบว่ามีการแพร่ระบาดของโรคโควิดก็จะมีการศึกษาหาข้อมูลให้เกิดความเข้าใจ มีการแสดงบทบาทผู้นำทางจิตวิญญาณ สร้างความศรัทธาต่อประชาชน เมื่อทางราชการขอความร่วมมือกับทางวัด ก็จะมีการให้ความร่วมมือตามที่อำเภอขอมา คณะสงฆ์จะทราบบทบาทหน้าที่ที่จะช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนต้องทำเรื่องอะไรบ้าง เช่น มีการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลกับประชาชน รับบริจาคสิ่งของให้กับผู้ที่เดือดร้อน โดยจะช่วยเหลือประชาชนตามที่ทางวัดสามารถช่วยเหลือได้ การตั้งศูนย์พักคอยให้กลุ่มเสี่ยง จัดสถานที่เป็นโรงพยาบาลสนามตามที่อำเภอขอมาให้แยกผู้ป่วยจากชุมชน เมื่อประชาชนเดือดร้อนมีความลำบากก็จะงดออกบิณฑบาต และรับบริจาคช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อน นอกจากนั้นคณะสงฆ์จะทำความเข้าใจให้กับประชาชนในการอยู่ร่วมกันกับผู้ป่วยโควิด และผู้ที่เป็นกลุ่มเสี่ยง มีการให้ความรู้กับประชาชนในเรื่องโควิด การเฝ้าระวัง มาตรการต่าง ๆ ที่ต้องมีการร่วมมือกัน อีกทั้งคณะสงฆ์มีการดำเนินการร่วมกันกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งอำเภอ ตำบล ผู้นำชุมชน อสม. รวมทั้งผู้ป่วยและประชาชน เพื่อให้อยู่ร่วมกันได้

4) หลักสาราณียธรรม

การนำหลักพุทธธรรมตามหลักสาราณียธรรม ซึ่งเป็นหลักธรรมเพื่อสร้างความสามัคคีของหมู่คณะ ซึ่งคณะสงฆ์มีความเห็นใจและเข้าใจเมื่อทราบว่ามีประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากโรคติดเชื้อโควิด ซึ่งคณะสงฆ์ให้การช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อน ไม่มีที่พึ่ง ไม่มีที่พักอาศัย ก็จะมีการรับบริจาคอาหาร น้ำดื่ม ปัจจัยอื่น ๆ เพื่อช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อน จัดหาสถานที่ให้ญาติโยมได้มีที่อยู่เพื่อแยกกักตัวจากชุมชน มีการทำความเข้าใจกับชาวบ้านในการร่วมกันให้การช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อนทั้งผู้ที่เป็นกลุ่มเสี่ยง ผู้ป่วยและผู้ที่ขาดแคลนยากไร้ ช่วยบรรเทาความเดือดร้อนและร่วมกันช่วยเหลือ ไม่เลือกปฏิบัติ และทางวัดเป็นศูนย์รวมในการรับบริจาคสิ่งของ เครื่องใช้ และเวชภัณฑ์ รวมถึงการรับบริจาคอาหาร น้ำดื่มแก่ประชาชนในชุมชนให้กับผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทั้งกลุ่ม ผู้ที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนาและกลุ่มเสี่ยง เพื่อใช้ในการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา คณะสงฆ์มีการจัดเตรียมสถานที่เพื่อรักษากลุ่มผู้ที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนา โดยตั้งโรงพยาบาลสนาม และกลุ่มเสี่ยง โดยจัดตั้งศูนย์พักคอยเพื่อแยกกักตัวจากชุมชน มีการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

เช่น การปฏิบัติตามมาตรการที่ทางรัฐกำหนด คณะสงฆ์มีการเทศน์ การพูด การสนทนาธรรณรงค์ และการสื่อสารกับประชาชนในชุมชน เกี่ยวกับโรคไวรัสโคโรนา ซึ่งเป็นไปด้วยความถูกต้อง น่าเชื่อถือ มีการนำเสนอเนื้อหาสาระเกี่ยวกับไวรัสโคโรนาที่ประชาชนสนใจและต้องการได้ยินได้ฟัง

5. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดชัยภูมิต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สามารถอภิปลายผลได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นของประชาชนต่อการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดชัยภูมิในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) จะเห็นได้ว่าคณะสงฆ์มีส่วนร่วมในการรับบริจาคสิ่งของเพื่อช่วยเหลือผู้ติดเชื้อโรคโควิด-19 มีการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรค ประชาชนได้รับความรู้จากคณะสงฆ์ในการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารจากคณะสงฆ์เกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรค คณะสงฆ์มีส่วนร่วมในการรับบริจาคสิ่งของเพื่อช่วยเหลือผู้เข้าข่ายกลุ่มเสี่ยงติดเชื้อโรคโควิด-19 คณะสงฆ์ให้ความช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัยให้กับผู้ประสบภัยโรคติดเชื้อโรคโควิด-19 อีกทั้งคณะสงฆ์มีส่วนในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโรคโควิด-19 ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระใบฎีกาพงษ์ศักดิ์ ขนฺติพโล (รอดทะยอย) และพระมหากฤษณ์ชนินต์ เสฏฐเมธี (เดช จักรบดินทร์) (2560: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา กลยุทธ์การบริหารจัดการด้านสาธารณสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษา พบว่า 1) ด้านการดำเนินกิจการเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล ได้แก่ การที่วัดหรือคณะสงฆ์ดำเนินการเองซึ่งกิจอย่างใดอย่างหนึ่งมีวัตถุประสงค์ให้เป็นสาธารณประโยชน์ 2) การช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของผู้อื่นเพื่อสาธารณประโยชน์ ได้แก่ การช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริมกิจการของรัฐหรือของเอกชนหรือผู้ใดผู้หนึ่งดำเนินการและการนั้นเป็นไปเพื่อการสาธารณะประโยชน์ 3) การเกื้อกูลสาธารณสมบัติสถานที่อันเป็นสาธารณสมบัติ ได้แก่ การช่วยเหลือสนับสนุนเกี่ยวกับสถานที่และวัตถุอันเป็นไปเพื่อการสาธารณะประโยชน์ และ 4) การเกื้อกูลประชาชนหรือสรรพสัตว์ หมายถึง การช่วยเหลือประชาชนในการคอยช่วยเหลือทั้งในภาวะปกติ และภาวะประสบภัยต่าง ๆ อันเป็นไปเพื่อการสาธารณะประโยชน์

2. แนวทางส่งเสริมการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดชัยภูมิต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลคณะสงฆ์หรือวัดมีส่วนช่วยในการสร้างความเข้าใจร่วมกันภายในชุมชนเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคโควิด-19 รวมถึงการทำความเข้าใจร่วมกันทั้งการดูแลผู้ป่วย การแยกกักตัว การดำเนินการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เพื่อสร้างความร่วมมือ

ในการช่วยเหลือหรือบรรเทาความเดือดร้อนในชุมชน โดยทางวัดได้จัดทำโครงการ “ตู้พระทำนำสุข” ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของผู้อื่นเพื่อสาธารณประโยชน์ เป็นการประสานความร่วมมือกันระหว่างองค์กรและชุมชน ซึ่งวัดนับเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชน พระสงฆ์นับได้ว่าเป็นทั้งที่พึ่งทางจิตใจและเป็นที่พึ่งทางกายให้กับประชาชนในยามทุกข์ยากอีกทั้งพระสงฆ์เป็นผู้ก่อให้เกิดความร่วมมือทั้งจากภาคส่วนต่าง ๆ ในการร่วมประสานความร่วมมือกัน เพื่อให้การดำเนินงานที่มีความต่อเนื่อง ชัดเจนและเกิดผลลัพธ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งประชาชนและผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลสถานที่อันเป็นสาธารณสมบัติ โดยการบูรณาการร่วมระหว่างหน่วยงานซึ่งนำไปสู่กระบวนการการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเพื่อให้การช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนทั่วไป โดยมีการจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โดยที่วัดเป็นสถานที่รับบริจาคสิ่งของเพื่อใช้ในการดำรงชีวิต เช่น อาหาร น้ำดื่ม เป็นต้น จัดหาสถานที่ดูแลรักษาทั้งกลุ่มเสี่ยงและผู้ติดเชื้อโรคโควิด-19 ทั้งศูนย์พักคอยกลุ่มเสี่ยงแยกกักตัว โรงพยาบาลสนามเพื่อดูแลผู้ป่วยสีเขียว มีการจัดหาฌาปนสถานสำหรับผู้เสียชีวิตจากเชื้อโรคโควิด-19 และคณะสงฆ์เยียวยาจิตใจทั้งประชาชนและกลุ่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหานิพนธ์ มหาธมฺมรกฺขิโตและคณะ (2561: บทคัดย่อ) ได้วิจัย เรื่อง รูปแบบการเจริญเมตตาภาวนาที่มีผลต่อสุขภาวะของผู้สูงอายุ การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษารูปแบบการเจริญเมตตาภาวนาในพุทธศาสนา 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการเจริญเมตตาภาวนาที่มีผลต่อการดูแลสุขภาวะของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแกน และ 3) เพื่อวิเคราะห์ผลการเจริญเมตตา ภาวนาที่มีผลต่อการดูแลสุขภาวะของผู้สูงอายุ ผลการวิจัย พบว่า (1) รูปแบบการเจริญเมตตาภาวนาในพุทธศาสนา คือ การแผ่ความปรารถนาดี การแผ่ความรักบริสุทธิ์ไปยังผู้อื่นหรือสรรพสัตว์มี 2 ประเภทคือ แบบเจาะจง กับไม่เจาะจง (2) รูปแบบการเจริญเมตตาภาวนาที่มีผลต่อการดูแลสุขภาวะของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแกน มี 5 ลักษณะคือ แผ่เมตตาให้ตนเอง แผ่เมตตาให้บุคคล ผู้เป็นที่รัก แผ่เมตตาให้บุคคลผู้เป็นกลาง ๆ แผ่เมตตาให้ผู้เป็นศัตรู และแผ่เมตตาแบบไม่เจาะจง เพื่อให้มีผลต่อสุขภาวะ 4 ด้าน คือ ร่างกาย จิตใจ สังคม และปัญญา (3) ผลจากการทดลอง พบว่า ก่อนการอบรม โดยภาพรวมรูปแบบการเจริญเมตตาภาวนาที่มีผลต่อสุขภาวะผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว ด้านจิตใจและด้านปัญญา อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านร่างกายและด้านสังคม อยู่ในระดับปานกลาง แต่หลังการอบรม โดยภาพรวมรูปแบบการเจริญเมตตาภาวนาที่มีผลต่อสุขภาวะผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว ด้านปัญญา ด้านจิตใจ อยู่ในระดับมากที่สุด

ส่วนด้านร่างกายและด้านสังคม อยู่ใน ระดับมาก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเปรียบเทียบกันที่ระดับ .05

3. การนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดชัยภูมิต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) พบว่า การนำหลักสังคหวัตถุ หลักพรหมวิหาร หลักสัปปุริสธรรมและหลักสาราณียธรรมมาประยุกต์ใช้นั้น ซึ่งคณะสงฆ์เป็นศูนย์รวมแห่งความศรัทธา ทำให้มีบทบาทในการรับบริจาคสิ่งของ เครื่องใช้ และเวชภัณฑ์ รวมถึงการรับบริจาคอาหาร น้ำดื่มแก่ประชาชนในชุมชนให้กับผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทั้งกลุ่มผู้ที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนาและกลุ่มเสี่ยง เพื่อใช้ในการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา นอกจากนั้นคณะสงฆ์มีการเทศนา การพูด การสนทนา การรณรงค์ และการสื่อสารกับประชาชนในชุมชน เกี่ยวกับโรคไวรัสโคโรนา ซึ่งเป็นไปด้วยความถูกต้อง น่าเชื่อถือ มีการนำเสนอเนื้อหาสาระเกี่ยวกับไวรัสโคโรนาที่ประชาชนสนใจและต้องการได้ยินได้ฟัง พูดโดยที่ประชาชนไม่เกิดความรู้สึกว่าพระสงฆ์พูดในสิ่งที่เป็นเท็จ พูดคำหยาบ พูดส่อเสียด หรือพูดเพ้อเจ้อ เกี่ยวกับเชื้อไวรัสโคโรนา ไม่พูดจาใส่ร้ายป้ายสี รวมทั้งสร้างความประนีประนอมในชุมชน การจัดเตรียมสถานที่เพื่อรักษากลุ่มผู้ที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนา รวมทั้งการตั้งโรงพยาบาลสนามเพื่อดูแลผู้ป่วยสีเขียว การจัดตั้งศูนย์พักคอยเพื่อแยกกักตัวจากชุมชน ซึ่งคณะสงฆ์มีความสม่ำเสมอและต่อเนื่องในการดำเนินงาน เพื่อให้ประชาชนรอดพ้นจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนาและเพื่อให้ผู้ติดเชื้อหายจากการเจ็บป่วย ปฏิบัติต่อผู้อื่นและผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนาโดยยึดหลักความเสมอภาคและไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ทอดทิ้งประชาชนที่เดือดร้อนและประสบทุกข์เพราะการคุกคามของไวรัสโคโรนา และคณะสงฆ์มีการวางตัวหรือปฏิบัติตัวอย่างเหมาะสมในฐานะเป็นที่พึ่งของประชาชน ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลาศ ภูวชนาธิพงศ์และคณะ (กมลาศ ภูวชนาธิพงศ์และคณะ. 2561: บทคัดย่อ) ได้วิจัย เรื่อง โครงการสุขชีวิวิถีพุทธในชุมชนเมือง ยุค 4.0: กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน บ้าน วัด โรงเรียน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อถอดบทเรียนและออกแบบกิจกรรมโครงการรับใช้ สังคม สุขวิถีพุทธในชุมชนเมือง ยุค 4.0 ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมชุมชน บ้าน วัด โรงเรียน 2) ประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการรับใช้สังคม สุขชีวิวิถีพุทธในชุมชนเมือง ยุค 4.0 ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมชุมชน บ้าน วัด โรงเรียน ผลวิจัยสรุปได้ว่า โมเดลการสร้างสุขชีวิวิถีพุทธผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมชุมชน บ้าน วัด โรงเรียน ประกอบด้วย 1) ลักษณะพื้นที่สัปปายะทางสังคม 2) ออกแบบกิจกรรมพัฒนาจิตและ ปัญญา 3) สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมความรับผิดชอบสังคม โดยมีการดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมสุข ภาวะของคนในสังคมและส่งเสริมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีบนพื้นฐานหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา นำไปสู่การสร้างรูปแบบการดำเนินชีวิตให้มีความสุขในชุมชนเมืองสอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงของ สังคม

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วนทั้งในระดับประเทศจนถึงหมู่บ้าน/ชุมชน ซึ่งจำเป็นจะต้องสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนในการดำรงชีพในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

2. การส่งเสริมเพื่อให้เกิดความร่วมมือกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างกระบวนการบริหารจัดการแบบองค์รวมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

6.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัย เรื่อง การนำหลักธรรมเพื่อเยียวยากับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

2. ควรมีการวิจัย เรื่อง การเสริมสร้างบทบาทคณะสงฆ์จังหวัดชัยภูมิต่อกระบวนการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

เอกสารอ้างอิง

กมลาศ ภูวชนาธิพงศ์และคณะ.(2561). โครงการสุขชีวิวิถีพุทธในชุมชนเมือง ยุค 4.0: กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน บ้าน วัด โรงเรียน. **รายงานการวิจัย.** พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ไทยรู้สู้โควิด. (2564). **สถิติการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในประเทศไทย**. เข้าถึงได้จาก https://www.facebook.com/thaimoph/?ref=page_internal (สืบค้นเมื่อ 13 กันยายน 2564).

พระมหานิพนธ์ มหาธมฺมรกฺขิโต และคณะ. (2561). รูปแบบการเจริญเมตตาภาวนาที่มีผลต่อสุขภาวะของผู้สูงอายุ. **รายงานการวิจัย**. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระใบฎีกาพงษ์ศักดิ์ ขนฺติพโล (รอดทะยอย) และพระมหากฤษณ์ชนินต์ เสฏฐเมธี (เดชจักรบดินทร์). (2560). กลยุทธ์การบริหารจัดการด้านสาธารณสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา. **รายงานการวิจัย**. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

วิกิพีเดีย. (2564). **การระบาดทั่วของโควิด-19**. วันที่สืบค้น 7 กันยายน 2564, จาก https://th.wikipedia.org/wikiการระบาดทั่วของโควิด-19